

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

IV. Quæ sint Species Quantitatis Prædicamentalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

extensione partium quā partium, quia ut sic est transcendentalis, & omnis Prædicamenti; neque in extensione molis, quā sit radicalis intrinseca impenetratio partium inter se & cum partibus illius corporis, ergo, &c. Minor pro 1^a parte patet. Pro 2^a in qua sola difficultas, probatur, quia radicalis ista impenetratio satis salvatur in ente materiali extenso præcisè sicutaliter, & defectu virtutis in agente circumstante ad ponendum partem materiæ aut accidentis materialis extrā vel intrā partem, aliter quā per rarefactionem aut condensationem, ut num. 67. quis enim dicit, esse in calore qualitatem ab eo realiter distinctam, quia per auditum, odoratum, &c. attingi non potest? item quis dicit, in materia esse qualitatem, vel ens aliquod ab ea realiter distinctum, quia ab alia creatura creari aut destrui non potest? & sic de infinitis aliis, quæ aliud non arguunt, quā ens unum talis naturæ, & defectum in creatura: & reverā si semel ista radicalis impenetratio intrinseca asseratur, explicari non poterit corporum rarefactio & condensatio; ut ostendemus in Libris de Generatione.

CVIII. Confirmatur 1°. ab autoritate, quia nostra Sententia reipsā videtur Scoti & Divi Thomæ, imò omnium, qui Quantitatis rationem formalem ponunt in mensura & divisibilitate partium; non quidem quā partium, ut jam ostendimus, ergo quā mensura, quā divisibilitate, quā multitudine, &c.

CIX. Confirmatur 2°. à Ratione: esse quantum, est effectus formalis Quantitatis, sicut esse coloratum est effectus coloris, ergo sicut coloratum non potest provenire nisi à colore, ita nec quantum ab alio provenire potest, quā à Quantitate: sed habere partes multas, est esse quantum, non quidem entitativè tantum, ut Dub. 1°. vidimus, sed & formaliter, ergo ratio formalis Quantitatis consistit in multitudine partium, & quidem tali, quæ ab illis separari non possit, alioqui remanerent formaliter quantæ sine Quantitate formali, ut consideranti patebit. Quod autem negat Murcia Disp. 1^a. de Quantitate quæst. 2^a. illam remansuram quantam formaliter, eò quod non sit futura sensibilis, tangibilis, &c. parvi momenti est; quia inde non sequitur, non remansuram quantam formaliter præcisè, sed quantam formaliter sensibilibus, tangibilibus, &c. quæ toto cælo distinguuntur, ergo, &c.

D V B I V M IV.

Quæ sint Species Quantitatis Prædicamentalis.

Ante Resolutionem

ex. **A** Suppono 1° ex dicendis in Physica, in continuo nulla dari indivisibilia Physica, sive terminantia, sive continuantia.

CXI. Suppono 3°. dubium procedere de linea, superficie & corpore. Item de numero & oratione, motu & tempore, loco & pondere. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

CXII. **D**ico 1°. neque linea, neque superficies est species Quantitatis Prædicamentalis distincta à corpore. Est contrā P. Oviedum, qui Met. Cont. 1^a. puncto 2°. docet, contrariam esse omnium ferè Doctorum. Ita tamē Okam. Dur. & Nom.

CXIII. Probatur, quia species distinctæ non in-

cludunt se mutuo in suo conceptu formali intrinseco; sed Linea, & superficies includuntur in conceptu formali intrinseco corporis; & corpus in conceptu formali intrinseco lineæ, & superficiæ, ergo, &c. Major patet, quia est de ratione specierum distinctarum, includere differentias essentielles oppositas, ac proinde se mutuo à conceptu suo formali intrinseco excludere.

CXIV. Probatur minor, quia lineæ rectæ definitur corpus præcisè conceptum secundum longitudinem; superficies corpus præcisè conceptum secundum longitudinem & latitudinem; corpus individuum materiale conceptum secundum longitudinem, latitudinem & profunditatem. Vel sic etiam lineæ definitur potest, Quantitas contracta per longitudinem; superficies lineæ contracta per latitudinem; corpus superficies contracta per profunditatem, ergo, &c.

CXV. Confirmatur. Eodem modo se habent lineæ & superficies ad corpus, quo vivens & animal homini identificata ad hunc hominem; sed neque vivens, neque animal, sunt species Substantiæ Prædicamentalis distinctæ ab homine, & se mutuo in suo conceptu formali intrinseco includunt. Ergo, &c. Probatur major, quia sicut vivens identificatum huic homini, est homo præcisè conceptus secundum vitam; & animal eidem identificatum, homo præcisè conceptus secundum vitam & sensationem; ita lineæ est corpus præcisè conceptum, ut antè diximus. Minor patet pro 1ª parte, probatur pro 2^a. quia in primis quod vivens identificatum homini, in suo conceptu formali intrinseco includat hominem, statim ostensum est; quod verò homo includat vivens, clarum est; quia præterquam quod definiatur vivens sensitivus rationalis, est vivens contractum per sensitivitatem & rationalitatem, vel (quod in idem recidit) est animal contractum per rationalitatem. Ex his

CXVI. Colliges, longitudinem esse differentiam Metaphysicam contrahentem Quantitatem ad lineam; latitudinem, differentiam Metaphysicam contrahentem lineam ad superficiem; profunditatem, superficiem ad corpus; ad eum modum, quo animitas est differentia Metaphysica contrahens corpus ad vivens; sensitivitas vivens ad animal; & rationalitas animal ad hominem: ac proinde longitudinem, latitudinem & profunditatem esse Quantitates, & non Substantias secundum conceptum formalem præcisivum corporis, in quo formaliter includuntur; sicut illæ sunt differentię Metaphysicæ, & non Substantiæ secundum formalem conceptum præcisivum hominis, in quo formaliter includuntur, ut patet ex dictis in Porphyrio Disp. 6. de Differentia Dub. 5.

CXVII. Nec dicas 1°. Aristotelem hic enumerare lineam & superficiem inter species Quantitatis; quia hic species non enumerat, sed Quantitates; rectè autē dicuntur Quantitates allato sensu. Tamen

CXVIII. Adde 1°. Aristotelem hic Quantitates non enumerare ex propria Sententia, sed secundum vulgi opinionem, ut constabit infra de Numero & Oratione, Tempore & Motu, Loco & Pondere, prout ex Alberto & Commentatore 5°. Metaph. Commento 18°. rectè notat Suarez Disp. 41. Metaph. Sect. 3^a.

CXIX. Adde 2°. Aristotelem 5° Metaph. expressè docere, tempus & motum non esse quantitates per se, sed per accidens; ac proinde censeri non debet

debet hic enumerare Species Quantitatis propriè dictas.

cxx. Nec dicas 2°. corpus non esse superficiem contractam per profunditatem, sed è contrà profunditatem superficiè terminatam. Item nec corpus esse Lineam contractam per latitudinem & profunditatem, sed profunditatem Lineà & superficiè terminatam & continuatam, ita scilicet ut sola profunditas sit in recto de essentia corporis, cætera in obliquo impotentur, & quasi præsuppositivè; nam intelligi non potest, quid profunditas in recto, nisi juxta nostram explicationem, dicatur esse differentia contractiva superficiè ad corpus, item intelligi non potest quid latitudo in recto, nisi dicatur esse differentia contractiva lineæ ad superficiem, alioqui similiter diceremus hominem esse rationalitatem in recto terminatam animalitate, quasi verò de essentia hominis esset sola rationalitas, quod nullus dicit.

RESOLUTIO II.

cxxi. **D**ico 2°. Numerus, Oratio, Tempus, Motus, Locus & Ponderus sunt veræ Species Quantitatis Prædicamentalis. Ita Eximius P. Noster Bacho in 2. dist. 2^a. q. 1. art. 2°.

cxxii. Probatur, quia univocè conveniunt in ratione multi formaliter multitudine partium, quæ licet sæpè per respectum ad invicem faciant aggregatum per accidens, ut trinitas personarum vel potius personæ tres; quatenus tamen multitudini sive numerabilitati subsunt, faciunt cum illa concretum accidentale per se, haud secus quàm duo parietes

cadenti albedine informati cum albedine faciunt concretum album per se, licet per respectum ad invicem, sint ens per accidens, ergo, &c.

cxxiii. Dices forte, hinc sequi exercitum, populum, cumulum lapidum, &c. per respectum ad formam concreti multi homines, multi lapides, &c. esse ens per se, sed hoc omnes negant, ergo, &c.

cxxiv. Confirmatur: multitudo, quæ est eorum forma saltè generica, est ens per accidens, ergo, &c.

cxxv. Respondeo, concessa majore distinguendo minorem: sed omnes negant exercitum, populum, &c. per ordinem ad formam concreti multi homines, multi lapides, &c. esse ens per se de Prædicamento Quantitatis, nego minorem; de Prædicamento Substantiæ, concedo minorem: verum

quæ in illo sunt Substantia & multa Substantia completæ, quæ faciunt ens Substantiale per accidens; in alio quatenus subsunt multitudini, v. g. sunt ens per se accidentale de Prædicamento Quantitatis; quatenus subsunt similitudini, de Prædicamento Relationis, &c. Ad Confirmationem autem

cxxvi. Respondeo negando assumptum: eodem enim modo multitudo se habet ad multa, duas trinitates v. g. quomodo se habet homo ad animam, corpus & unionem: imò sicut homo est tantum unus, quia tria illa, & non unum eorum tantum, hominem unum faciunt, quatenus subsunt humanitati; ita duæ unitates sunt una multitudo, quatenus subsunt multitudini; & non una tantum: quia duæ unitates multitudinem faciunt, & non una earum tantum.

DISPUTATIO TERTIA

De Relatione.

DVBIVM I.

Quid & Quotuplex sit Relatio.

RESOLUTIO I.

cxxvii. **D**ico 1°. Relatio generaliter definitur ordo seu respectus unius ad aliud; qui quoniam est multiplex, sit

RESOLUTIO II.

cxxviii. **D**ico 2°. Relatio generaliter sumpta dividitur 1° in Realem & Rationis. Realis est, quæ est ante operationem intellectus. Rationis quæ post operationem intellectus, de quibus infra. Adverte tamen ly Reale ibi ita accipi, ut opponatur intentionali, non verò ficto; alioqui utraque esset Realis.

cxxix. Dividitur 2° in Relationem secundum esse, & secundum dici: Secundum dici est entitas quædam absoluta, quæ (ajunt) quidem in suo conceptu formali non dicit respectum, à nobis tamen ob nostrum imperfectum concipiendi modum, sine respectu concipi aut explicari non potest. Verum malim illam confundere cum transcendentali (de qua statim) quæ ideo à nobis concipi aut explicari non potest sine respectu, quia respectus est illi essentialis.

cxxx. Secundum esse est, quæ propriè & secundum se est relatio; nec malè hanc confundes cum Prædicamentali. Undè meliùs

cxxx. Divides 2°. Relationem in Transcendentalem & Prædicamentalem: Transcendentalis est respectus essentialis suo subjecto proximo, ut Scientia, omnipotentia, &c. Prædicamentalis est respectus accidentalis & contingens suo subjecto proximo, ut paternitas, similitudo, &c. sic enim clarè distinguuntur inter se, quidquid aliter alii illas definiant.

cxxxii. Dividitur 3°. Relatio in mutuam & non mutuam. Mutua est cui in termino respondet alia Relatio, ut paternitas, cui in filio respondet filiatio. Non mutua cui in termino non respondet alia Relatio, ut paternitas, respectu Pauli, herilitas respectu Petri.

DVBIVM II.

An Respectus, qui Relationi Transcendentali est essentialis, sit Relationi isti quoad se, an quoad nos tantum essentialis?

cxxxiii. **A**Ntè Resolutionem hujus dubii (quod ab aliis non video propositum) & mihi maximi momenti est, tam pro Theologicis, quàm Philosophicis.

cxxxiv. Suppono 1°. varia dari entia transcendentia-